

Warszawa, dn. 10. czerwca 1919. roku

ROZPORZĄDZENIE

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Sytuacja ogólna-polityczna i groźby niemieckie każą się liczyć z możliwością ataku niemieckiego na Polskę w czasie najbliższym.

W związku z tem Nacz. Dew. nakazuje wstrzymać ofensywę na froncie wschodnim i poczynać wszelkie przygotowania na froncie zachodnim, względnie północnym, celem obrony granic na wypadek ofensywy niemieckiej.

Prócz przygotowań do odparcia ataku na obecnym froncie bojowym, należy się liczyć z koniecznością bronięcia wewnętrznych obszarów Polski, aż do ustąpienia, a w szczególności wziąć trzeba pod uwagę konieczność niedopuszczenia do zajęcia stolicy kraju, jako prawdziwego celu operacji nieprzyjacielskich, co nakazuje poza pierwszą, przez obecne ugrupowanie na froncie określoną linią, stworzyć system tylnych linii obronnych wewnątrz kraju, których zajęcie i obrona pozwoliłaby Nacz. Dew. zyskać na czasie potrzebnym dla stworzenia nowych rezerw, przesunięcia się i przygotowania kontrofensywy.

Jako takie linje obronne przewiduje Nacz. Dew. linje obronne, uwidocznione w załączonej mapie, a określone w przeważnej części przez bieg Bugu, względnie Nuru, Presny, Warty, Pilicy i Bzury.

Nacz. Dew. nie rozporządzając środkami do umocnienia tych linii położonych na obszarze M.S.W. zwróciło się do Nacz. o objęcie organizacji i nadzoru budowy tych linii i o jaknajszybze przeprowadzenie prac przez dotychczas D.O.Gen.

Według załączonego szkicu przewiduje się stworzenie 3 linii obronnych na zachodzie /Linje I.z., II.z., III.z./ oraz jednej linii obronnej na północy /Linja I.p./, jak też linje poprzeczne na zachodzie /Przecznice A, B, C, D/.

Zgodnie z tym M.S.W. zarządza natychmiastowe przystąpienie przez D.O.Gen-y do szczegółowego opracowania planu budowy tych linii, oraz rozporządzenie niezwłoczne robót, które podjąć należy jednocześnie na całej długości wszystkich linii i przecznic, z uwagi na to, że muszą być one ukończone w czasie najbliższym. M.S.W. uważa przytem pozycje poprzeczne A i B za najpilniejsze ze względów operacyjnych.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Z tego względu przyjęć należy jako system budowy - system punktów oporowych, kładąc nacisk na możliwie rychłe stworzenie przeszkód.

Każdy D.O.Gen. wykonuje prace w granicach swej terytorjum.

W pierwszym rzędzie należy systemem punktów oporowych umocnić odcinki ważne pod względem komunikacyjnym i odcinki nieodzienne przeszkodami naturalnymi.

Przyczółki mostowe należy budować tak, aby stanowiły dla mostów ochronę przed ogniem piechoty i bezpośrednią obserwacją. Najważniejsze z nich /Małkin, Keluski, Kalisz etc./ chronić powinny również przed ogniem dział pelowych.

Jako szczególnie ważne odcinki i punkty - M.S.W. uważa:

Dla Linji I.s.

Pazdry, Wilczyn, Skulsk, Mielsien.

Przytem należy zwrócić uwagę na jaknajstarsze umocnienie odcinka Wilczyn, Skulsk, Mielsien jako się posiadającego naturalnych osłon terenowych.

Na tej linji należy jednak przede wszystkim wybudować silne przyczółki mostowe pod Kaliszem i Skupem, oraz specjalnie umocnić prawą flankę pod Kruszwicą nawiązując łączność z umocnieniami I-szej linji obronnej na froncie mazowieckim i śląskim, na wypadek cofnięcia się frontu mazowieckiego do tej linji.

Dla Linji II.s.

Na tej linji szczególnie, obronnymi powinny być punkty: Kamien, Krzeszów, Osjaków, Rychłocice, Bukresin, Warta oraz silnie umocniony odcinek Keże-Łęczawek jako nieodzienne przeszkodami naturalnymi.

I tu jednak przede wszystkim należy wybudować silne przyczółki mostowe pod Sieradzem, Uniejowem i Keżem a zwłaszcza pod Włocławkiem.

Dla Linji III.s.

Na tej linji należy wziąć pod uwagę lewą flankę, wymagającą silnego zabezpieczenia w kierunku Międzyb. oraz punkty Kamiecpol, Małuszyn, Bulejów, Czowne.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Przeźwórki mestowe wskazaniem jest tu wybudować pod Przedborem, Tomaszewem, Lewiczym, Keluszkami i Biechaczewem przy czym szczególnie zabezpieczyć należy węzeł kolejowy Keluski i linię okepów w blizkości kolei prowadzić tak, aby nawet w wypadku operacji kolejowej na tej linii - linia kolejowa Keluski Skierzawice, Keluski-Opeczno funkcjonować mogła bez przerwy.

Wyszebród posiadający 3 km-owy most przez Wiszę zabezpieczyć należy przezozłkiem na północnym brzegu oraz unocnić południowy brzeg tak celem flankowania przezozłka jak i na wypadek utraty tegoż.-

Dla Przeszycy A.

Przesznica ta jest szczególnie ważna, z uwagi na bliskość Teruzia, gdzie stwierdzone zostały ^{jedne} z głównych ognisk koncentracji nieprzyjacielskich, co daje duże nieprawdopodobne efektywności niemieckiej z tej strony, na wypadek której przesznica ta stanie się elementem składowym linii obronnej I. z.

Przeżamanie jej musiałoby spowodować wejście ataku nieprzyjacielskiego na tyły frontu poznańskiego, grożące mu kompletnym zrukowaniem.

Z uwagi na to Przesznica A należy w budować szczególnie silnie, kładąc przytem nacisk, ażeby flanki linii I. z. i II. z. dostatecznie były bronione, oraz ażeby węzły komunikacyjne poza nią leżące, a mianowicie: Radziejów, Brześć, Kewel zabezpieczone zostały przed bezpośrednim działaniem ognia nieprzyjacielskiego.

Dla Przeszycy B.

Przesznica ta, w razie sfersewania Przeszycy A, przejmuje wszystkie jej zadania i cele, a jako nie posiadająca większych przeszkód naturalnych, winna być wybudowana z największą starannością. Szczególnie unocnić należy punkty, w których przechodzą drogi z północy na południe i łączność z liniami I. z. i II. z. unikając przy połączeniu zbyt ostrych kątów wyskakujących.

Dla Przeszycy C.

Przedewszystkiem zabezpieczyć tu należy Dąbie i wybudować przezozłek mestowy pod Łoszczycą.

Dla Przeczniicy D.

umocnienia
Tu szczególnego znaczenia wymaga połączenie tej przeczniicy z Linją
II. z. z uwagi na bliskość granicy. Ponadto silnie zabezpieczyć należy:
Działoszyn, Brzezniica, Szczepiecice, Gidle, Dąbrowa.

Dla Linji I. p.

Sereck wymaga umocnień flankowych, oraz nawiązania łączności z trój-
kątem umocnień Pułtusk - Zegrze Modlin. Ponadto silnie zabezpieczyć
należy Kamieniec i Brek oraz wybudować przyczółki mostowe pod Wyszke-
wem, Małkinią, Ciechanowem, Brańskiem Bečkami, i Kleszczelami.

UWAGA: Powyżej wyszczególnione punkty oznaczone zostały na podstawie
mapy niemieckiej I: 300000 z 1910. r.

D. O. Gen-y przystępując niezwłocznie do wyżej podanego planu działania
porezumia się z Gen. Insp. art., oraz Insp. Inż. i Sup., które wydelegują
swych przedstawicieli oficerów i inżynierów, celem współpracy z D. O.
Gen-ami przy planowaniu i wykonywaniu przedsięwziętych robót.

Jako siłę roboczą należy użyć przede wszystkim ludność cywil-
ną, przyczem jako kierowników i dozorców wyznaczają D. O. Gen-y w porozu-
mieniu z I. I. S. ofis. i szkoł. saperskich.

Odnośnie wyznaczenia stanowisk dla artylerji, należy się po-
rozumieć z Gen. Insp. art.

Insp. W. Łącz. zbada i uzupełni niezwłocznie w porozumieniu
z D. O. Gen-ami sieć telegraficzną i telefoniczną, stosując się w tym
względzie do ogólnego szematu pozycji, tak, ażeby wzdłuż każdej z nich
została przeprowadzona jedna linja podłużna oraz kilka linii poprzecz-
nych do pozycji łączących ją z ważnymi miejscowościami, w tym jako
podstawa na pierwsze chwile dla późniejszego wybudowania sieci przy
obsadzeniu danej linji.-

Institut W. Geograf.

Przygotuje niezwłocznie w porozumieniu z osobnymi D. O. Gen-ami odpo-
wiednie do planu linji obronnych mapy w skali 1:25000 uwzględniające
potrzeby artyleryjskie, poczynając od linji I. z. i przeczniicy A. i B.
D. O. Gen-y łącznie z całym planem budowy linji obronnych.

przeprowadzą wyznaczenie dróg odwrotnych z poszczególnych linii przednich na tył /od I do II, etc./ opracowując jednocześnie plan niszczenia połączeń komunikacyjnych na ewentualnie opuszczonym terenie.

Plan ~~zniszczenia~~ niszczenia uwzględnić powinni w pierwszym rzędzie:

1/ niszczenie kolei żelaznych i najważniejszych połączeń transwersalnych do kierunku linii obronnych, jakie mogą być użyte do przesuwania się nieprzyjaciela;

2/ niszczenie połączeń komunikacyjnych równoległych do linii obronnych po stronie nieprzyjacielskiej, bliskie niej leżących a te, celem uniemożliwienia nieprzyjacielowi przesuwania się i rezerwy;

3/ niszczenie mniej ważnych połączeń transwersalnych oraz dróg łączących główne punkty danego terenu / np. Łódź - Piotrków/

4/ niszczenie połączeń telefonicznych i telegraficznych, ewentualnie burzenie urządzeń i aparatów.

5/ zniesienie ważnych obiektów i zasieków na przedpolu.

Dowództwo, Główne w Poznaniu współpracować będzie przy wybudowaniu linii l. z. i n. na swym terenie i przy opracowaniu planu niszczenia.

Przez tego należy zarządzić dokładne zrehabilitowanie połączeń komunikacyjnych nieznaczonych na mapach, świeżo wybudowanych, jak też zrehabilitowanie ich statusu, przy czym koniecznym jest przystąpić do naprawy ważniejszych uszkodzeń, któreby utrudniały działania wojenne.

D.O.Gen-y zarządzić łącznie z ogólnym podjęciem prac nad planem i budową linii obronnych, ustalenie punktów na składy polewe, techniczne, amunicyjne, żywnościowe i zakłady sanitarne. Centralne składy takie przygotować należy niezwłocznie nad miejsca na mniejsze filje należy tylko w przyszłości wybrać i oznaczyć, celem wydzielenia głównych składów w razie konkretnej potrzeby.

W pierwszym rzędzie niezbędnym jest urządzenia składów na materiały wybuchowe, materiały budowlane dla okepów i umocnień, drutu kolczastego, papy, materiałów służby łączności etc.

Punkty na główne składy byłyby w pierwszym rzędzie: Radziejów, Kępno, Kalisz, Włocławek, Stacja Ostrowy, Ozerków lub Piątek, Zduńska Wola, Szamotuły, Bżesko, Skierniewice, Keluski, Opeczno, Włocławek, Radymno, Tuszów, Małkinia, miejscowość którą oznaczy D.O.Gen. Warszawa

na południe od Brańska, stacja Czeremcha.

Przy budowie umocnień uwzględnić należy już istniejące pozycje zbudowane przez Niemców lub Rosjan, ~~wciągając nadające się odcinki~~ ~~niżej nadające się odcinki~~ wciągając nadające się odcinki do własnych linii a burząc umocnienia któreby mogły służyć nieprzyjacielowi.

W chwili obecnej nie jest możliwym obliczyć jak gęsto, na wypadek wojny z Niemcami i w razie zajęcia tylnych linii obronnych, będzie mógł być obsadzony przez nas front, zwłaszcza że niepodobna przewidzieć jego długości.

Jako ogólne wytyczne przyjęc należy obsadę 1 baonu i 2 baterji na 5 klm. przyczem obsada ta zgęszczać się może w punktach ważniejszych, a w mniej ważnych rozluźniać.-

D.O.Gen. Warszawa, D.O.Gen. ^{Lodz} w porozumieniu z D.O.Gen. Poznań i D.O.Gen. Kielce przedłożą M.S.W. do dnia 15.6.1919 szczegółowo opracowane plany budowy tylnych linii obronnych w 3 egzemplarzach.

Insp. Wojsk Łączności z odnośnymi D.O.Genami przedłoży M.S.W. do dnia 15.6.1919. szkic projektowanej sieci telegraficznej i telefonicznej.

Instytut W.Geogr. zamelduje do dnia 15.6.1919. o wydanych zarządzeniach i podjęciu prac nad przygotowaniem stosownych map.-

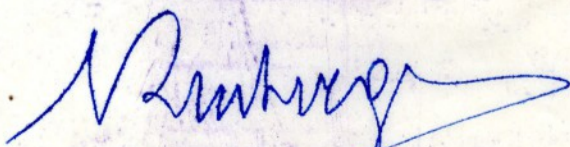
Od 15-ego począwszy przedkładają odnośne władze co tydzień meldunki o postępie robót.

II WICEMINISTER SPRAW WOJSKOWYCH
/-/ SOSNKOWSKI

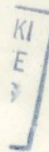
ZA ZGODNOŚĆ

GENERAL PODPORUCZNIK

za SZEF, DEPARTAMENTU I

PODPURKOWNIK SZT.GEN.

Otrzymują:

Główne Dtwo. w Poznaniu.
D.O.Gen. Warszawa
D.O.Gen. Łódź
D.O.Gen. Kielce
Gen.Insp.Art.
Dep. Techniczno-Komunikacyjny M.S.W.
Insp.Inżynierów i Saperów
Insp. Wojsk Łączności.-
Insp. W.Geograficzny.

Do wiadomości.-

Naczelne Dtwo. W.P.
I wiceminister M.S.W.
II wiceminister M.S.W.
Dtwo. Armji Gen. HALLERA
Armji
Dtwo. III Korpusu Gen. HALLERA
Adjutantura Generalna.

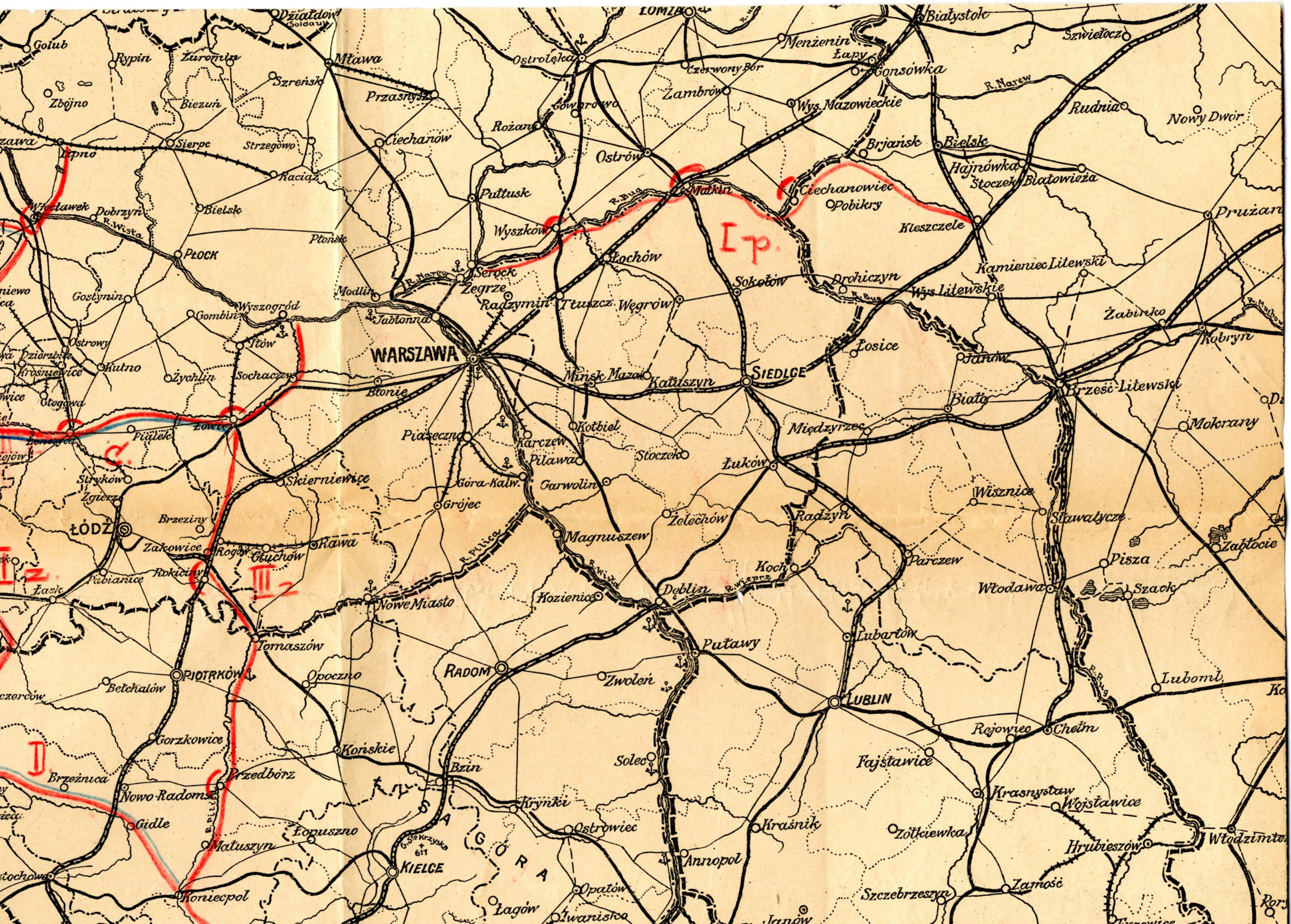
Do wiadomości.-

z załącznik / szkic /

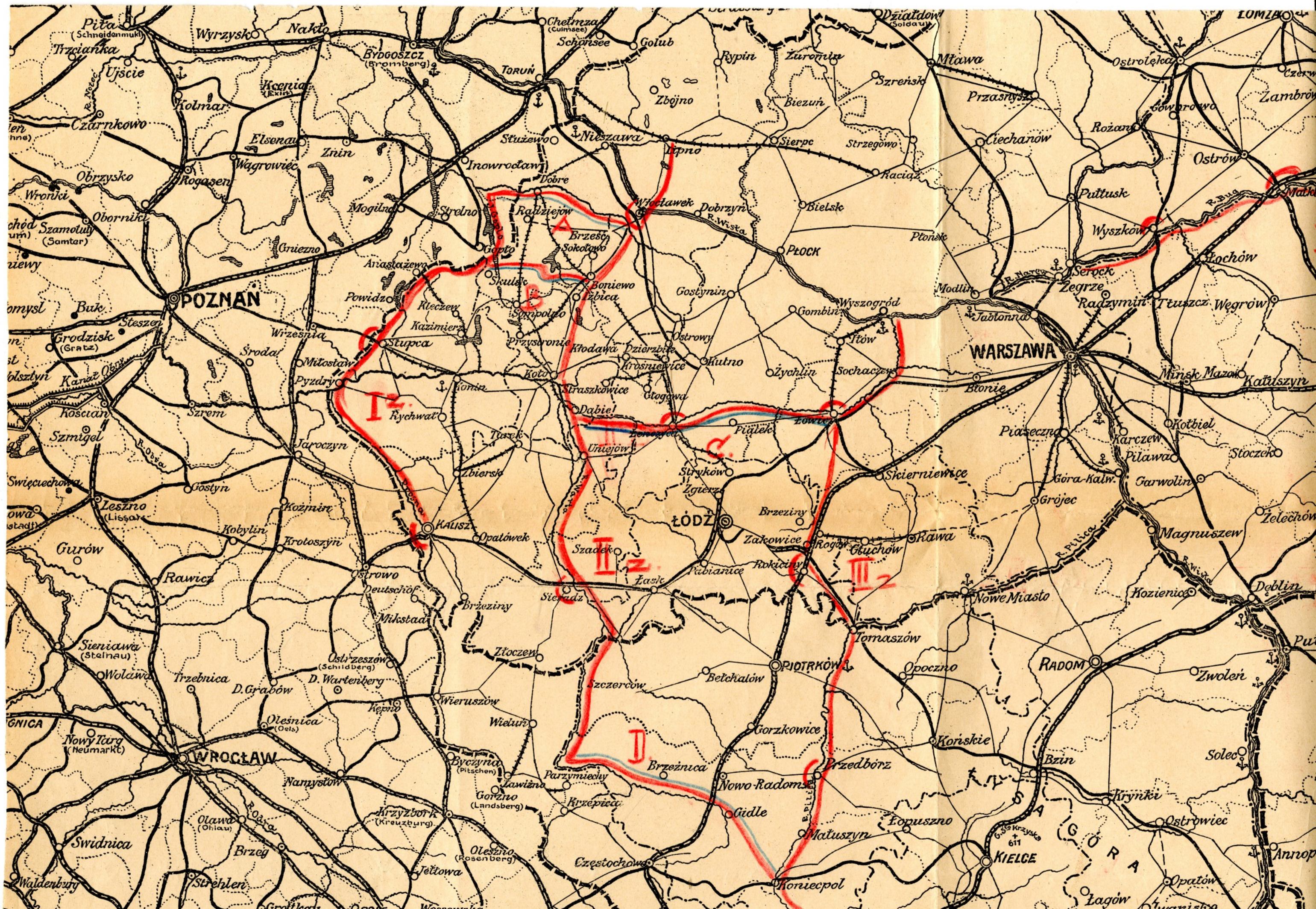
NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L. Dz. 1457/51 dnia 16 IX 1919 r.
załącz. Wydział.

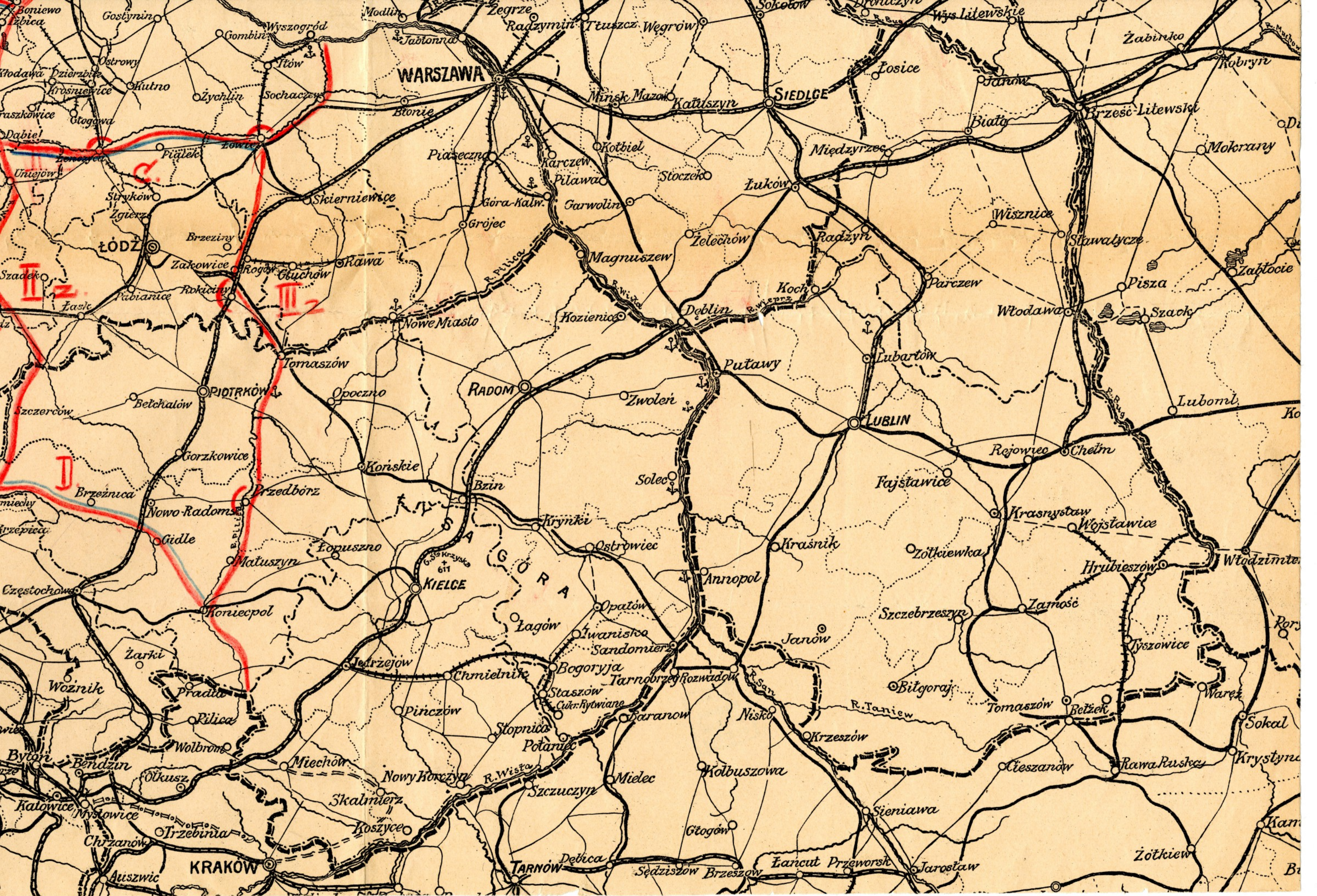
PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

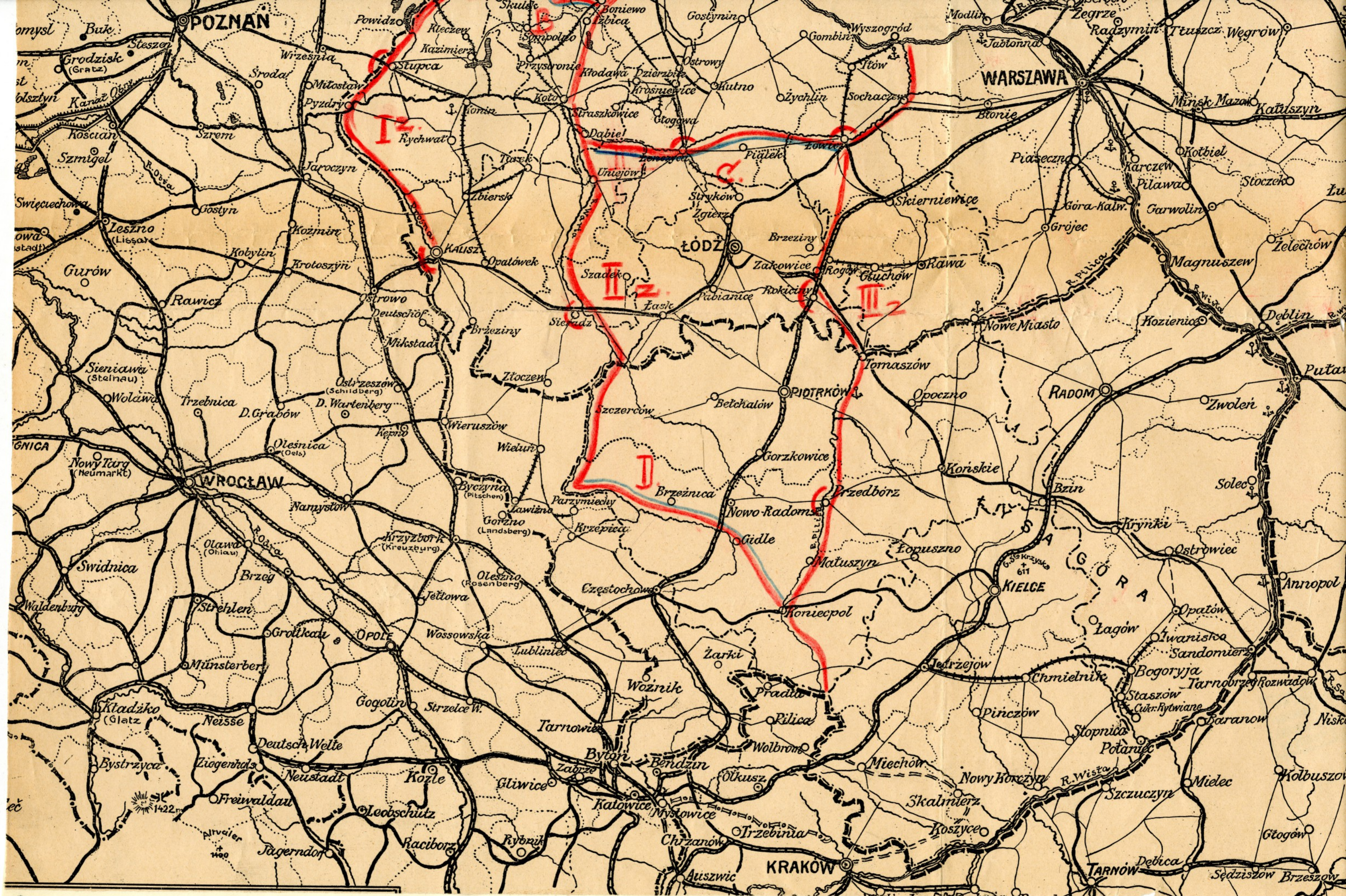
PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Lp.

WARSZAWA

SIEDLCE

LUBLIN

KIELCE

TARNÓW

ES
TE
MI
K